

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทพอัศวินในความเข้าใจของคนไทยนั้น เป็นเทพผาแฝดที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับม้า คือ เป็นผู้ชำนาญในการขี่ม้า ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงกล่าวถึงรูปของเทพอัศวินไว้ว่า "รูปนั้น ทราบได้แล้วว่า เป็นอย่างมนุษย์ ขี่ม้าแข็ง"¹ ในหนังสือ เทวกำเนิด ของพระยาสังฆาภิรมย์มีข้อความกล่าวถึงรูปของเทพอัศวินแตกต่างออกไปว่า "พระอัศวิน ควรเขียนเป็นเทวดาแฝดอย่างสองคนติดกัน นั่งบนรถเทียมควายม้าคู่ มีหน้าเป็นม้า สีกายแดงเรื่อ มีสร้อยนามและทองกร"² นอกจากนี้แล้ว อัศวิน ยังเป็นศัพท์บัญญัติในภาษาไทยแทนคำว่า The Knight ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึงขุนนางชาวยุโรปผู้เป็นทหารขี่ม้าออกรบ และในเมืองไทยสมัยหนึ่งได้ใช้ศัพท์ อัศวิน หมายถึงตำรวจผู้มีฝีมือในการปราบโจรผู้ร้าย ซึ่งมีได้เกี่ยวข้องกับความสามารถในการขี่ม้าเลย

รูปลักษณะของเทพอัศวินและความหมายของศัพท์ อัศวิน ที่ใช้ในเมืองไทย โดยบุคคลต่าง ๆ และในสมัยต่าง ๆ นั้นมีความแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นประเด็นที่ควรแก่การศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ความรู้ว่า เทพอัศวินในวรรณคดีสันสกฤตอันเป็นที่มานั้นมีเรื่องราวและมีรูปลักษณะที่แท้จริงเป็นอย่างไร และเพราะเหตุใดจึงมีความคลาดเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงไปในความเข้าใจของคนไทย

¹ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, เทพเจ้าและสิ่งนารู (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมบรรณาการ, 2516), หน้า 179.

² พระยาสังฆาภิรมย์, เทวกำเนิด (พระนคร: สำนักพิมพ์เสรีมวิทยบรรณาการ, 2517), หน้า 101.

การศึกษาและการวิเคราะห์เรื่องเทพอัศวินนี้ เป็นไปเพื่อความกระจ่าง
แจ้งในปัญหาข้างต้น และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ที่มี
ปรากฏในวรรณคดีไทยและได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีสันสกฤต

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการคือ ประการที่ 1
เพื่อศึกษาประวัติเรื่องราวและบทบาทที่สำคัญของเทพอัศวินในวรรณคดีสันสกฤต รวม
ทั้งวิเคราะห์และวินิจฉัยสัญลักษณ์ของเทพอัศวิน ประการที่ 2 เพื่อศึกษาการใช้ศัพท์
อัศวิน ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัยแบ่งออกเป็นสองส่วนด้วยกันคือ ส่วนหนึ่งเป็นการ
เสนอข้อมูลที่เรื่องราวของเทพอัศวินในคานาประวัติ รูปลักษณะ อุปนิสัย หน้าที่
ความสามารถพิเศษและบทบาทที่สำคัญ

ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลและวินิจฉัยว่า เทพอัศวินคือสัญลักษณ์
ของอะไรในคานาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและในคานาประวัติศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัยในสองส่วนนี้ จะศึกษาจากหลักฐานชั้นต้น คือ วรรณ
คดีสันสกฤตสมัยพระเวท มหาภากาพย์และปุราณะที่เป็นภาษาสันสกฤตซึ่งได้แก่ คัมภีร์
ฤคเวท คัมภีร์อถรรพเวท ศตปถพราหมณะ มหาภารตะ รามายณะ วิษณุปุราณะ
และภควตปุราณะ รวมทั้งจากหลักฐานชั้นรองคือ หนังสือเทวตำนานของอินเดีย
พจนานุกรมและบทความทางวรรณคดีทั้งที่เป็นภาษาไทยและเป็นภาษาอังกฤษที่นักปราชญ์
ได้เขียนไว้

วิธีที่จะดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยตามข้อมูลจากหลักฐานชั้นต้นและชั้นรองดังกล่าว
มาแล้วและจะเริ่มต้นการวิจัยด้วยการแปลข้อมูลที่ เป็นภาษาสันสกฤตและภาษาอังกฤษ
เป็นภาษาไทยด้วยการแปลโดยความและเรียบเรียงเป็นบทความหัวข้อที่กำหนดไว้ การ
วิเคราะห์หรือวินิจฉัยจะกระทำเมื่อเสนอข้อมูลทั้งหลายเสร็จสิ้นแล้วในแต่ละหัวข้อ

อนึ่ง ข้อความที่เป็นภาษาสันสกฤต เมื่อนำมาอ้างอิงจะถ่ายทอดเป็นอักษร
โรมันทั้งหมด เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเปรียบเทียบเนื้อความ การตีความ

สำนวนภาษาในการแปลของวิทยานิพนธ์เล่มนี้กับต้นฉบับเดิมซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้จะให้ความรู้เกี่ยวกับเทพอัศวินในวรรณคดีสันสกฤตสมัยพระเวท มหาภายุและปุราณะโดยละเอียดในด้านประวัติ ความเป็นมา บทบาทที่สำคัญและ สัญลักษณ์ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงในแต่ละสมัยและในความเข้าใจของคนไทยด้วย

นอกจากนี้แล้ว วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ยังเป็นแนวทางในการวิจัยเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ในเทวดานานของอินเดีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทพเจ้าแห่งแสงสว่าง เช่นเดียวกับเทพอัศวินนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย